

Fractie:	Politieke Unie
Naam:	Wiemer Haagsma
Onderwerp:	Overzicht gedecentraliseerde taken en bijbehorende financiën. In gewone woorden: krijgen we knaken voor taken?
Datum indiening vragen:	21-5-2024

Vragen:

De Politieke Unie is van mening dat veel taken het best uitgevoerd kunnen worden door de overheidslaag die het dichtst bij de burger staat, de gemeente dus. Er is de laatste jaren door diverse instanties gesproken over het decentralisatiebeginsel en er zijn veel voordelen als dit beginsel in de juiste vorm wordt toegepast; taken worden zo laag mogelijk belegd, maar dan wel in vrijheid en met voldoende middelen. We kennen voorbeelden van gedelegeerde taken die met een fikse korting bij de gemeenten "over de schutting" gegooid zijn met alle gevolgen van dien.

In het coalitieakkoord bij ambitie 9 is een helder standpunt over dit onderwerp ingenomen; ***Ook zijn wij kritisch op de financiering van nieuwe taken vanuit het Rijk. Ons uitgangspunt is: bij (nieuwe) taken vanuit het rijk hoort een reële bijdrage van het Rijk.***

Voorafgaand aan de discussie over de perspectiefnota en daaropvolgend de begroting 2025 e.v. wil ik graag inzicht krijgen in dit onderwerp voor onze gemeente en daarom de volgende vragen;

Vragen:

1. Graag ontvang ik een overzicht van de extra (gedelegeerde) taken die sinds de start van dit college (mei 2022) aan de gemeente zijn toebedeeld.

Antwoord:

Het Rijk veronderstelt dat gemeenten in basis voldoende middelen ontvangen om de taken op zowel het gebied van autonomie en als van medebewind uit te kunnen voeren. Enerzijds ontvangen gemeenten van het Rijk middelen uit verschillende vormen van financiering (gemeentefonds, integratie-uitkering, specifieke uitkering), anderzijds kunnen gemeenten zelf middelen genereren, zoals OZB, leges, retributies, overige belastingen, grondexploitatie en bijvoorbeeld subsidies. Daarbij is een belangrijk gegeven dat de gemeente Noordoostpolder onder het aantal fte zit wat gebruikelijk is voor een gemeente van deze omvang, omdat we altijd scherp aan de wind zeilen wat betreft het aanvragen van fte om het werk zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren.

De vraag die wordt gesteld is begrijpelijk, het antwoord hierop niet makkelijk. Extra gedelegeerde taken staan vaak niet los van andere taken en dossiers. Vaak zijn nieuwe taken aanvullend of verweven met andere dossiers. Niet alle taken worden/zijn dan ook separaat geregistreerd in de bedrijfsvoering. Een volledige lijst opleveren kost veel tijd, een aantal voorbeelden kan ik u wel geven; taken n.a.v. de toeslagenaffaire, het uitkeren van energietoelagen, taken op het gebied van verduurzaming, de Wet Open Overheid, het inschrijven van arbeidsmigranten, uitvoeren van de omgevingswet, de Wet Modernisering Electronisch Bestuurlijk Verkeer, opvang Oekraïners, energietransitie, etc..

Het Rijk bedeeft taken op verschillende manieren toe aan de gemeente en deze worden op verschillende manieren gefinancierd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de opvang van Oekraïense vluchtelingen, waarbij er middelen ter beschikking worden gesteld en de gemeente deze middelen naar eigen inzicht in kan zetten. Hierbij moet niet alleen gedacht worden aan het organiseren van de opvang, maar ook aan het organiseren van onderwijs, zorg, leefgeld, bemiddeling naar werk, etc.. Een ander voorbeeld is het inschrijven van arbeidsmigranten, waarbij we heel specifiek 0,4 fte ter beschikking hebben gekregen om bij

het KCC arbeidsmigranten in te kunnen schrijven. Of de Omgevingswet waarbij er middelen beschikbaar zijn gesteld via de algemene uitkering van het Rijk. Of deze middelen kostendekkend zijn wordt bepaald door de lokale invulling. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan de inzet die je wel/niet pleegt op het gebied van participatie in het kader van de Omgevingswet.

Als laatste het voorbeeld van taken waarvoor een SPUK wordt ontvangen. Denk hierbij aan onderwerpen zoals:

- Gezond Actief Leven Akkoord, Integraal Zorg Akkoord, Informatiepunt Digitale Overheid
- Uitbreiding Rijks Vaccinatie Programma
- Wet inburgering (formeel al per 1-1-2022)
- CDOKE (capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid).

Het Rijk stelt niet altijd middelen ter beschikking en geeft niet altijd specifiek aan hoe je de middelen moet besteden. Tot slot is het goed om te benoemen dat pas achteraf blijkt welke middelen we toebedeeld krijgen, maar we al eerder inzet van medewerkers nodig hebben.

2. Hoeveel FTE zijn met deze taken gemoeid?

Antwoord:

De fte's die gemoeid zijn met de taken zijn niet altijd een op een aan te wijzen, soms zijn zij versnipperd en/of verspreid in de organisatie belegd. Hier wordt soms nieuwe formatie op ingezet, maar soms worden de taken ook binnen de bestaande formatie opgevangen. SPUKS bieden qua regels wel ruimte om extra formatie op te nemen en dat wordt ook gedaan.

3. Welke financiering heeft het rijk aan ons beschikbaar gesteld om deze taken uit te voeren en is dat voldoende voor het uitvoeren van de taken?

Antwoord:

Als u dit inzichtelijk wilt hebben zullen we daar een onderzoek naar uit moeten laten voeren, waarbij er dan ook gekeken moet worden naar de totale financiële middelen die gekregen danwel verkregen worden. Met het groeien van het aantal taken, het groeien van het aantal inwoners, groeit ook onze begroting mee. De afgelopen jaren zien we hierin een stijging; in 2019 hadden we een begroting van 155 miljoen, deze is ondertussen opgelopen naar een begroting van 211 miljoen.

4. Hebt u de extra taken personeel in kunnen vullen?

Antwoord:

De tijdelijke en vaste werkzaamheden worden op dit moment door tijdelijke en vaste medewerkers uitgevoerd.

5. Welke kosten hebben we als gemeente gemaakt om deze taken uit te voeren?

Antwoord:

Het onderscheid in de begroting is niet eenduidig te maken en hierdoor ook niet in de taken die de gemeente uitvoert. Zie ook antwoord vraag 2.

6. Hebt u zelf ook actief geprobeerd om het principe 'knaken voor taken' bij de overheid onder de aandacht te brengen?

Antwoord:

De wethouder(s) vragen aan verschillende tafels hier aandacht voor, bijvoorbeeld via het VNG.

Datum beantwoording vragen:	17-6-2024
Contactpersoon:	Y. van der Sluis